

Melkzuur

Melkzuur ($\text{C}_3\text{H}_6\text{O}_3$) is een éénwaardig zuur. Van dit zuur wordt 0,90 gram opgelost in 1,0 liter water. Vervolgens wordt de pH bepaald en deze blijkt 2,7 te zijn.

- 1 Geef de systematische naam en de structuurformule van melkzuur.
- 2 Leg aan de hand van de structuurformule van melkzuur uit dat het een zwak zuur is.
- 3 Laat met behulp van een berekening zien dat melkzuur een zwak zuur is.

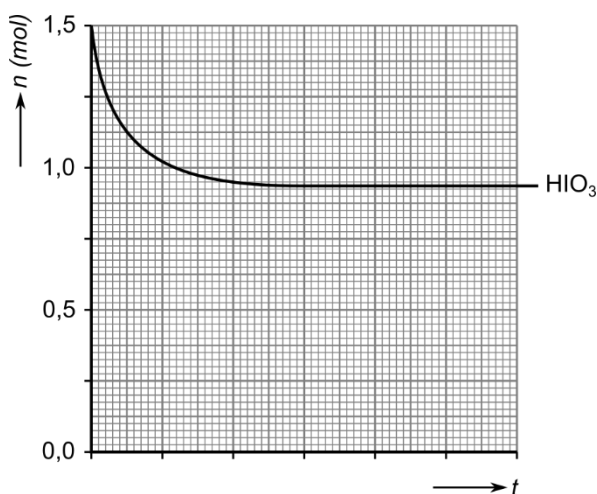
Waterstofjodaat

In 2,0 liter water wordt 1,5 mol HIO_3 opgelost.

- 4 Ga met behulp van Binas-tabel 49 na of HIO_3 een sterk of een zwak zuur is.
- 5 Laat in een reactievergelijking zien hoe deze stof zich gedraagt in water.
- 6 Geef de notatie voor een oplossing van waterstofjodaat.

In onderstaand diagram zie je een schets voor de hoeveelheid HIO_3 in de tijd.

- 7 Leg uit dat uit het diagram ook blijkt dat het gaat om een zwak zuur.
- 8 Schets in het diagram ook het verloop voor H^+ .
- 9 Bereken de pH van de ontstane oplossing.

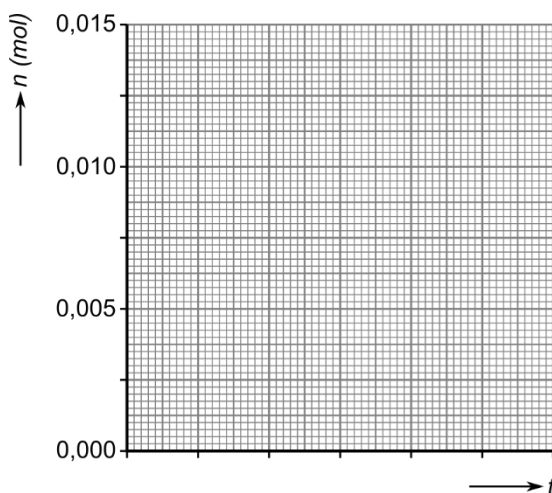

Natriumfosfaat

Tom lost 2,05 g natriumfosfaat op tot 500 mL oplossing. De pH van de ontstane oplossing is 12,16.

- 10 Ga met behulp van Binas-tabel 49 na dat het hier gaat om een zwakke base.
- 11 Laat met reactievergelijkingen zien hoe natriumfosfaat zich gedraagt in water.
- 12 Geef de notatie voor een oplossing van natriumfosfaat.
- 13 Leg met een berekening uit dat de pH van de oplossing ook duidt op een zwakke base.
- 14 Schets in onderstaand diagram een mol-tijd diagram voor PO_4^{3-} en voor OH^- .
(Een schets, dus exacte verloop in de tijd is niet nodig, wel begin- en eindwaarden)

Rangschikken

Van de volgende stoffen wordt bij kamertemperatuur ($T = 298\text{ K}$) telkens 0,15 mol opgelost in water en de oplossing wordt aangevuld tot 1,5 liter.

I	calciumoxide
II	salmiak (ammoniumchloride)
III	waterstofiodide
IV	mierenzuur

- 15 Rangschik de oplossingen van lage naar hoge pH. Geef voor de rangschikking een nadere motivering
- 16 Bereken de pH van oplossing I
- 17 Bereken de pH van oplossing III

Men voegt 0,25 L van oplossing I bij 0,25 L van oplossing IV.

- 18 Geef de reactievergelijking.
Denk om de juiste notaties van de twee oplossingen!

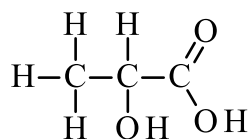
Men voegt 0,25 L van oplossing I bij 0,25 L van oplossing III.

- 19 Geef de reactievergelijking.
- 20 Beredeneer wat de pH wordt na het samenvoegen van de oplossingen.
($\text{pH} < 7$, $\text{pH} = 7$, $\text{pH} > 7$)

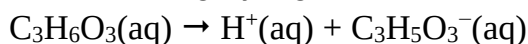
Uitwerkingen

- 1 Melkzuur is volgens Binas-tabel 66A: 2-hydroxypropaanzuur:

- 2 Melkzuur is een carbonzuur en *alle* carbonzuren zijn zwakke zuren.
- 3 Als melkzuur een sterk zuur zou zijn, *dan* zou het volledig ioniseren volgens de reactievergelijking:

$$\text{C}_3\text{H}_6\text{O}_3: m = 0,90 \text{ g}$$

$$M = 90,078 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1}$$

$$n = \frac{m}{M} = \frac{0,90}{90,078} = 0,010 \text{ mol}$$

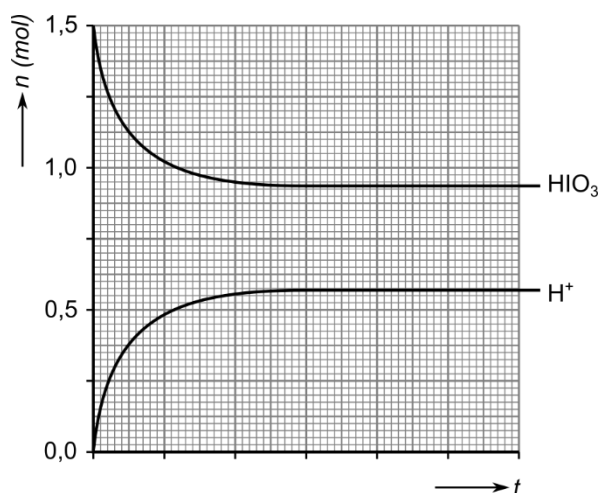
Bij volledige ionisatie zou dat 0,010 mol H^+ geven en

$$\text{dan is } [\text{H}^+] = \frac{0,010}{1,0} = 0,010 \text{ M} \Rightarrow \text{pH} = 2,00$$

Aangezien de pH van de melkzuuroplossing hoger is (2,7) is de oplossing minder zuur. Het is dus niet volledig geïoniseerd, dus melkzuur is een zwak zuur.

- 4 HIO_3 is een zwak zuur, het staat in Binas-tabel 49 onder H_3O^+ , dus bij de zwakke zuren.
- 5 $\text{HIO}_3(\text{aq}) \rightleftharpoons \text{H}^+(\text{aq}) + \text{IO}_3^-(\text{aq})$
- 6 Aangezien het een zwak zuur is, is het HIO_3 het meest voorkomende deeltje, dus: $\text{HIO}_3(\text{aq})$
- 7 Als HIO_3 sterk zou zijn, zou de lijn helemaal naar 0,0 gaan. Er blijft HIO_3 over, dus zwak zuur.

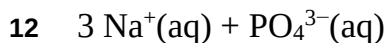
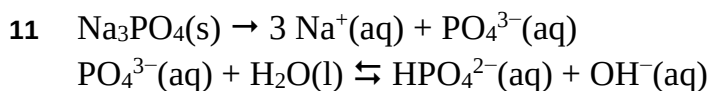
- 8 HIO_3 neemt met 0,5625 mol af, dus ontstaat er 0,5625 mol H^+

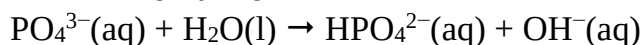
mol	HIO_3	H^+	IO_3^-
Begin	1,5	0,0	0,0
Reactie	-0,5625	+0,5625	+0,5625
Evenwicht	0,93	0,5625	0,5625

9 $[\text{H}^+] = \frac{0,5625}{2,0} = 0,28 \text{ M} \Leftrightarrow \text{pH} = -\log(0,28) = \underline{\underline{0,55}}$

- 10 PO_4^{3-} staat net boven OH^- , dus is een zwakke base.

- 13 Als PO_4^{3-} een sterke base zou zijn, dan zou het volledig ioniseren volgens de reactievergelijking:

Na_3PO_4 : $m = 2,05 \text{ g}$

$M = 163,94 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1}$

$$n = \frac{m}{M} = \frac{2,05}{163,94} = 0,0125 \text{ mol}$$

PO_4^{3-} : $n = 0,0125 \text{ mol} \quad (1 : 1)$

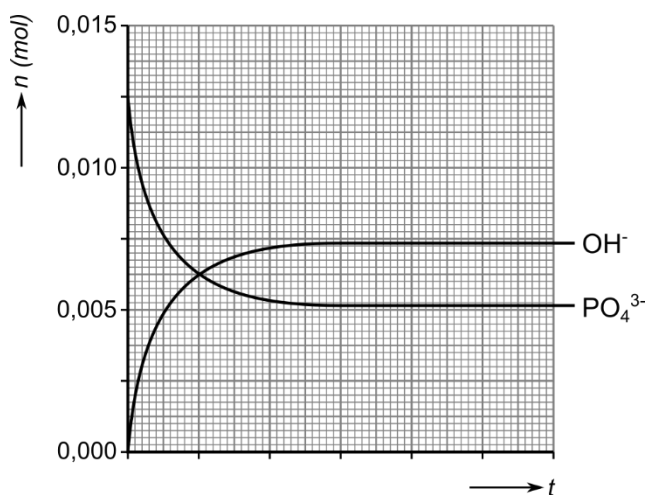
Bij volledige ionisatie zou dat 0,0125 mol OH^- geven en

dan is $[\text{OH}^-] = \frac{0,0125}{0,500} = 0,0250 \text{ M} \Rightarrow \text{pH} = 12,40$

Aangezien de pH van de fosfaatoplossing lager is (12,16) is de oplossing minder basisch. Het is dus niet volledig geïoniseerd, dus PO_4^{3-} is een zwakke base.

- 14 $\text{pH} = 12,16 \Leftrightarrow \text{pOH} = 1,84 \Leftrightarrow [\text{OH}^-] = 10^{-1,84} = 0,014 \text{ M}$
 Wanneer het evenwicht zich heeft ingesteld,
 zit er in de 500 mL dus $0,014 \cdot 0,500 = 0,0072 \text{ mol OH}^-$:

mol	PO_4^{3-}	OH^-	HPO_4^{2-}
Begin	0,0125	0,0	0,0
Reactie	-0,0072	+0,0072	+0,0072
Evenwicht	0,0053	0,0072	0,0072

- 15 De juiste volgorde is:

Lage pH III

IV

II

Hoge pH I

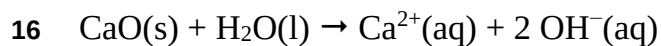
Motivering:

III HI is het sterkste zuur van het rijtje, dus laagste pH.

I CaO geeft bij oplossen O^{2-} en dat is de sterkste base van het rijtje, dus hoogste pH.

II Salmiakoplossing geeft NH_4^+ en Cl^- ionen. Cl^- is zo'n zwakke base, die draagt niet bij aan pH, NH_4^+ is een zwak zuur.

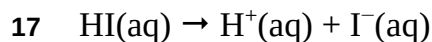
IV Mierenzuur is ook een zwak zuur, maar sterker dan NH_4^+ .

0,15 mol CaO in 1,5 L water geeft 0,30 mol OH^{-} ionen (1 : 2).

$$[\text{OH}^{-}] = \frac{0,30}{1,5} = 0,20 \text{ M}$$

$$\text{pOH} = -\log(0,20) = 0,70 \Rightarrow \text{pH} = \underline{\underline{13,30}}$$

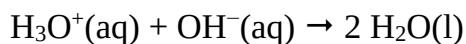
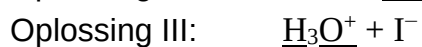
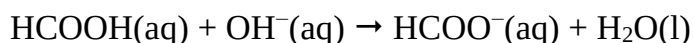
0,15 mol HI in 1,5 L water geeft 0,15 mol H^{+} -ionen:

$$[\text{H}^{+}] = \frac{0,15}{1,5} = 0,10 \text{ M}$$

$$\text{pH} = -\log(0,10) = \underline{\underline{1,00}}$$

Oplossing III: $\underline{\text{HCOOH}}$ (zwak zuur, dus deze notatie in reactievergelijking!)

20 Er is twee keer zoveel OH^{-} als H_3O^{+} , dus OH^{-} is in overmaat. Dus na de reactie is nog OH^{-} over, dus er ontstaat een basische oplossing, dus $\text{pH} > 7$.